

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/20/12/2020.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2020. DECEMBER 14. 10.00

Helyszín: videokonferencia

Időpont: 2020. december 14. 10.00

Tárgy: Családjogi Civil Munkacsoport ülése

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport)¹ elnöke köszöntötte a munkacsoportülés résztvevőit. Elmondta, hogy a Tematikus Munkacsoport mint Családjogi Civil Munkacsoport (a továbbiakban: Családjogi Civil Munkacsoport) 2020. július 7-én ülésezett, amely alkalommal megvitatásra került a Családjogi Szakértői Munkacsoport munkaanyaga, valamint Miniszter Asszony tájékoztatta a résztvevőket a jogalkotásban elért eredményekről. **Dr. Völner Pál** ismertette a napirendet, majd felkérte **dr. Varga Judit** igazságügyi minisztert köszöntő beszédének megtartására.

1. napirend: dr. Varga Judit igazságügyi miniszter köszöntője

Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter köszöntőjében megköszönte a Családjogi Civil Munkacsoport tagjainak egész éves munkáját, a beérkezett észrevételeket, véleményeket, szakmai hozzájárulásokat. Elmondta, hogy nyolc fő területen tudtak építeni a Családjogi Civil Munkacsoport tagjainak tapasztalatára, úgymint a gyermekvédelmi jelzőrendszer; a kapcsolati erőszak és a gyermekkori bántalmazás elleni jogintézmények és gyakorlati érvényesülésük; a kapcsolattartás szabályozása és gyakorlata; a jogellenesen külföldre vitt gyermekek visszahozatalával kapcsolatos eljárások; a személyi állapotot érintő perek szabályozása és gyakorlata; a közvetítői eljárások tapasztalatai; a kapcsolódó büntető anyagi-, végrehajtási- és eljárásjogi jogintézmények és azok gyakorlata; valamint a büntető-, polgári- és közigazgatási bírósági és hatósági eljárások közötti párhuzamosságok megszüntetése. A beérkezett hasznos javaslatokból 163 oldalas részletes problématerkép és javaslatsomag került összeállításra. A 2020. július 7-i tanácskozást követően az Igazságügyi Minisztériumban belső egyeztetésre került sor a magánjogi és büntetőjogi kodifikációt végző, valamint a közjogi szakterületekkel annak érdekében, hogy a szükséges jogalkotási lépések megvalósuljanak. Folyamatos volt az egyeztetés az áldozatsegítési szakterülettel is. 2020 augusztusától a feladat- és hatáskörük által érintett állami szervekkel is elindultak az egyeztetések, többek között az Emberi Erőforrások Minisztériumával, a családokért felelős tárca nélküli miniszterrel, valamint a Miniszterelnökséggel. A közösen végzett munka jelentős része már jogszabályi formát öltött. Hangsúlyozta, hogy a kezdeti célkitűzés nem a jogszabályalkotás volt, de ez egy markáns részét képezi a Családjogi Civil és a Családjogi Szakmai Munkacsoportok munkájának. Az Országgyűlés 2020. november 17-én elfogadta a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítására betervezett törvényjavaslatot. Ez nem csak a Családjogi Szakértői Munkacsoport szakmai területét érinti, a közelmúltban megújult polgári peres eljárásokat szabályozó kódex hatályosulásának gyakorlati tapasztalatait gyűjtötték benne össze. Közel egy éven át havi rendszerességgel üléseztek azok az érintett szervezetek, szakmai érdekképviseletek, akik a polgári perrendtartást a mindennapokban alkalmazzák, és tettek a gyakorlati életet könnyítő, pontosító

¹ A Tematikus Munkacsoport mint Családjogi Civil Munkacsoport ülésezett.

javaslatokat. Az Országgyűlés a módosítást szinte vita nélkül elfogadta. A módosítások családi jogi részének vonatkozásában elmondta, hogy mindvégig kiemelt hangsúlyt fektettek arra, hogy a családjogi perekben a gyermekek jogainak védelmét erősítsék. A módosítások elsődleges célja az volt, hogy megkönnyítsék a jogkeresők bírósághoz fordulása jogának gyakorlását, a családjogi perekben is könnyítik a jogkeresők bíróság előtti igényérvényesítését, de olyan további speciális eljárási szabályok is hatályba lépnek 2021. január 1-én a már a folyamatban levő családjogi perekben, amelyek képesek hatékonyabban alkalmazkodni a feleknek a per folyamán is folyamatosan változó életviszonyaihoz. A Pp. Novella személyi állapotot érintő pereket célzó módosításainak egyik legfontosabb célja a kiskorú gyermek érdekeinek fokozott védelmét célzó rendelkezések bevezetése, továbbá a hatályos szabályok szerint is rendelkezésre álló eljárásjogi eszköztár erősítése és kiegészítése. További eredmény, hogy 2020. május 29-én kihirdetésre került a büntetőeljárás kódex módosításáról szóló törvénycsomag, melynek szintén a jogalkalmazási tapasztalatok beépítése volt a célja. Az áldozatsegítés, illetve a kiszolgáltatottak védelme szempontjából fontos újítást jelent, hogy az ún. Barnahus-kihallgatás elvi alapjai megjelennek a módosított büntetőeljárás törvényben. 2020. október 28-án kihirdetésre került a hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény. A hozzátartozók közötti erőszak elleni fellépés szigorítását az elmúlt időszakban történt tragédiák indokolták. Kiemelte a feltételes szabadságra bocsátás feltételrendszerének, valamint a büntetőeljárás során alkalmazható távortartás szabályainak szigorítására vonatkozó rendelkezéseket. A feltételes szabadságra bocsátás szigorításának célja az életellenes bűncselekmények túlélőinek és a társadalom minden tagjának védelme, hogy az ismert tragikus események többé ne fordulhassanak elő Magyarországon. Az Igazságügyi Minisztérium által kezdeményezett tavalyi vizsgálat eredményeként megszületett törvénymódosítások olyan büntetőjogi megoldásokat vezettek be, amelyek a veszélyeztetettség mértékétől függő arányos válasszal zárják ki a veszélyhelyzetek kialakulásának lehetőségét. A kapcsolódó végrehajtási rendeletek kodifikációja is folyamatban van. A Családjogi Civil Munkacsoporttal párhuzamosan a Családjogi Szakértői Munkacsoportban is folyamatosan zajlanak az egyeztetések a családok, a nők és a gyermekek védelme érdekében. A gyermekvédelmi jelzőrendszert a kormányzat az elmúlt tíz évben folyamatosan fejlesztette, ez azonban a társadalmi változások következtében felmerülő újabb kihívásokra is tekintettel állandó feladatot jelent. E területen olyan további előrelépést kívánó kihívások tapasztalhatók, mint például a koordináció és a kommunikáció javítása a jelzőrendszeri tagok között, a személyi és dologi feltételek folyamatos fejlesztése, a szakmai képzés és továbbképzés rendszeres megújítása, valamint a jelzőrendszer működésének a társadalommal történő megismertetése. Ebben a feladatban több állami szerv is érintett, többek között a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Miniszterelnökség és a családokért felelős tárca nélküli miniszter. A kommunikáció terén fontos előrelépést jelent, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény és a büntetések végrehajtásáról szóló törvény módosítása értesítési kötelezettséget ír elő az elítélt várható, illetve tényleges szabadulásának időpontjáról a büntetés-végrehajtási intézet részére a gyámhatóság felé. A kapcsolati erőszak kérdéskörével összefüggésben **dr. Varga Judit** kiemelte, hogy a magyar Kormány már 2013-ban, egy évvel az Isztambuli Egyezmény aláírása előtt büntető törvénykönyvi tényállássá tette a kapcsolati erőszakot, ezen túlmenően az egyezmény minden jogalkotást igénylő anyagi és eljárásjogi rendelkezése jelenleg is megtalálható a magyar jogrendszerben (ilyen például a távortartás, amely megelőző intézkedésként is alkalmazható). A szakértői munkaanyag javaslatot tesz a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel összefüggésben a családok átmeneti otthona intézményének és a hozzá kapcsolódó külső férőhelyek fejlesztésére. A munkaanyag elvégzi a joggyakorlat felülvizsgálatának fontos feladatát, illetve az egyes jogintézmények szabályainak pontosítását is. Így például javaslat született az Országos Bírósági Hivatal által vezetendő közhiteles nyilvántartás létrehozására a bíróság által a szülői felügyeleti joguktól megfosztott személyekről, valamint a szülői felügyelet visszaállításáról szóló döntésekről. Ily módon erősíthető a jogbiztonság a jogalkalmazás során. Emellett javaslat fogalmazódott meg a gyámhatósági gyakorlat vizsgálatára vonatkozóan is. Végül, de nem utolsó sorban az áldozatsegítés témakörére hívta fel a figyelmet, amelyet az Igazságügyi Minisztérium 2020-ban és a következő esztendőben is kiemelt feladatának tekint. Az eredmények között említette, hogy kidolgoztak egy hatékonyabb áldozatelérési stratégiát. Az új stratégiában egy hatékony és jól működő, az áldozatok közvetlen elérésén alapuló, proaktív országos rendszer létrehozására tettek javaslatot. A stratégiát a Kormány kora ősszel elfogadta, az áldozatok közvetlen elérésén alapuló áldozatsegítési

rendszert bevezető törvényjavaslat már az Országgyűlés előtt van és várhatóan 2021. január 1-jével hatályba lép. Bevezetésre kerül az áldozatok közvetlen elérésén alapuló, úgynevezett opt-out rendszer, amelyben az áldozatok és az állami áldozatsegítő szervezetek közötti kapcsolatfelvétel hatékonyabb, az áldozatok minél szélesebb köre kaphat így segítséget. A törvénymódosítás alapján a rendőrségen tett feljelentés következtében ismertté vált áldozat tájékoztatást kap az állami áldozatsegítési támogatások igénybevételeének lehetőségéről, és az áldozat hozzájárulása esetén a releváns adatok átadásra kerülnek az áldozatsegítő szolgálat részére, ahonnan rövid időn belül megtörténik a kapcsolatfelvétel és az áldozat számára nyitva álló lehetőségek felajánlása. Ez nagyobb anyagi és személyi erőforrásokat kíván meg az államtól. Továbbra is az érintett döntésén múlik, hogy a felkínált lehetőségekkel élni kíván-e. Hollandiában ez a módszer már bevált, a statisztikákból látszik, hogy sokkal nagyobb számban tud elérést produkálni az opt-out rendszer. A reform elemei között szerepel a civil áldozatsegítési szervezetekkel történő szorosabb együttműködés kialakítása, valamint az állami és civil áldozatsegítők egységes képzése és hatékonyabb módszertani támogatása. Az eredmények között **dr. Varga Judit** megemlítette, hogy elindult a vansegitse.hu áldozatsegítési portál, amely folyamatosan frissülő tartalmakkal, naprakész információkkal segíti a társadalmat, a potenciális áldozatokat, továbbá a prevencióra is nagy hangsúlyt fektet. További eredmény, hogy az áldozatsegítő központok arculata és közösségi média kommunikációja egységessé vált, ennek középpontjában az „állampolgárbarát” kommunikáció áll. Továbbra is működik a hét minden napján, éjjel-nappal ingyenesen hívható áldozatsegítő vonal, amelyre havonta hozzávetőlegesen ezer érdemi hívás érkezik. A zöld szám fennállása óta több mint százezer hívást fogadtak a munkatársak. Az idei évben a hívások száma már bőven tízezer felett van. 2020 nyarán Pécsen nyitottak új áldozatsegítő központot a meglévő szombathelyi, budapesti és miskolci mellett, 2020 decemberében pedig további két új központ kezdte meg működését Szegeden és Kecskeméten. Így az áldozatsegítő központok megduplázását megfogalmazó célkitűzést sikerült megvalósítani. A hosszú távú célkitűzés, hogy 2025-ig minden megyeszékhelyen létesüljön áldozatsegítő központ, ezeket országos hálózattá fejlesztik. A tervek szerint 2021-ben a hetedik áldozatsegítő központ Veszprémben nyílik, majd az év további részében további 4 új központ megnyitására kerül sor. 2020. november 26-án együttműködési megállapodás aláírására került sor a Nemzeti Büntetőeljárásügyi Tanács és az Igazságügyi Minisztérium között, amelynek célja többek között a bűncselekmények áldozatainak okozott társadalmi, erkölcsi, anyagi és érzelmi sérelem enyhítésének fokozottabb elősegítése. **Dr. Varga Judit** megköszönte a Munkacsoport tagjainak eddigi együttműködését, és hangsúlyozta, hogy a célkitűzései között az első helyen szerepel a családvédelem jogszabályi környezetének és a kapcsolódó joggyakorlatnak az áttekintése, valamint a védelem szintjének növelése. A tapasztalatok bebizonyították, hogy a civil szervezetek tapasztalatai és meglátásai katalizátorként tudnak hatni az államigazgatásban folyó jog- és stratégiaalkotási tevékenységre. Kérte a Munkacsoport tagjait, hogy javaslataikkal a jövőben is támogassák a közös munkát, amelyeket a csaladijog@im.gov.hu e-mail címen várják.

Dr. Völner Pál a résztvevők nagy száma miatt a munkacsoportülés munkarendjére azt a javaslatot tette, hogy a napirendek előterjesztése után minden szervezet 3 perces időkeretben tegye meg hozzászólását, észrevételeit, melyeket követően válaszadási kör következik, majd viszonylagosra újabb 3 perc áll a szervezetek rendelkezésére.

2. napirend: Jogalkotási lépések a polgári eljárásjog területén

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos beszámolt a polgári eljárásjogi jogalkotás terén elért eredményekről. Egy hosszú előkészítő folyamat után a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) első novelláris módosítására kerül sor. A módosítás célja, hogy a joggyakorlatban felmerült problémákat kiküszöböljék. 2019 őszén megalakult egy munkacsoport, amelyben valamennyi jogász hivatásrend képviseltette magát, akik a Pp-t alkalmazzák. A munkacsoport feltárta azokat a problémákat, amelyek jogértelmezéssel nem oldhatók meg. Meghatározták a beavatkozási pontokat, ahol mindenképpen szükséges a Pp. módosítása. Egy olyan új kódex lépett hatályba, ami 64 év után váltotta fel a korábbi törvényt, sok olyan újdonságot vezetett be, amelyek Európában széles körben alkalmazottá váltak. Példaként említette az osztott perszerkezetet, ami a családjogi perekben okoz problémát, de az új jogintézmények alkalmazásában a jogalkalmazóknak gyakorlatot kell szerezniük. Indokolt volt várni legalább két évet, hogy a

joggyakorlók hozzászokjanak az új a szabályokhoz, és az eltelt két év után összefoglalni azokat a pontokat, ahol jogalkotásra van szükség a korrekcióhoz. A törvény valamennyi módosítása az egyszerűsítést, rugalmasítást, az állampolgárok joghoz jutásának könnyítését szolgálja és mindegyik módosító javaslat a joggyakorlat visszajelzésein alapul. A keresetindítás terén tett könnyítések a családjogi perekben is segíteni fogják a jogkeresőket. A módosító törvény (2020. évi CXIX. törvény a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosításáról) a keresetlevél tartalmát jelentősen könnyítette, ezzel összhangban az alperesi ellenkérelem tartalmát is jelentős mértékben könnyítette, a kötelező tartalmi elemeit egyszerűsíti, a hozzá csatolható mellékleteket körét szűkíti. A per előkészítését, a jogvita kereteit meghatározó perfelvételi szak szabályait is számos ponton könnyíti. Ezek a szabályok a jogi képviselővel eljáró feleket is segítik. További könnyítések kerültek bevezetésre a jogi képviselő nélkül eljáró felek esetében. A polgári peres nyomtatványokat nem kötelesek használni. **Dr. Wopera Zsuzsa** említette még a bizonyítási indítványok megtételére vonatkozó könnyítő szabályokat, az érdemi tárgyalási szakban a keresetváltogatást új alapokra helyező szabályokat. Az osztott perszerkezet lényege, hogy a perfelvételi nyilatkozatokat, jogállításokat, kérelmeket, bizonyítási indítványokat egy pont után lezárja, ezeket módosítani ezután nem, vagy csak nagyon szigorú keretek között lehet. Ez a családjogi perekben a folyamatosan változó életviszonyok miatt olyan problémát jelent, ami annyira megnehezíti ezeknek a pereknek a tárgyalását, a jogérvényesítést és a nyilatkozatok megtételét, ami miatt valamennyi családjogi per elhúzódott a korábbi szabályokhoz képest. Ennek a változtatására mindenképpen szükség volt. 2019-ben már sor került a családjogi perekben egyes specializáló szabályok bevezetésére. A módosító törvény 2021. január 1-jén olyan módon lép hatályba, hogy a folyamatban lévő perekben, a következő eljárási cselekménynél már alkalmazni kell. A családjogi perek módosítása a törvényben alapvetően kétirányú. Az első irány a családjogi perek gyorsítása. A másik irány a kiskorú gyermek védelmében bevezetett szabályok. Ennek érdekében csak és kizárólag ezekben a perekben alkalmazandó új perfelvételi mód bevezetésére került sor. Amikor a keresetlevelet az alperes számára kézbesíti a bíróság, egyidejűleg azonnal kitűzi a perfelvételi tárgyalás határnapját. Ezzel minimum 1,5 hónappal előbb kerül sor a perfelvételi tárgyalás kitűzésére. Fontos szabály, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró alperes a perfelvételi tárgyaláson is előadhatja az ellenkérelmét. További fontos módosítás, hogy a családjogi perekben a keresetváltogatás szigorú szabályai az érdemi tárgyalási szakban lényegében teljesen feloldásra kerülnek. A keresetváltogatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése nélkül változtathat keresetet a felperes és változtathat ellenkérelmet az alperes. Fontos javaslat volt a szakértői bizonyítás átgondolása, ezt a törvényt előkészítő minisztérium meg is tette, ezekben a perekben a magánszakértői bizonyítást kizárja. A szülői felügyelettel kapcsolatos vagy házassági perekben eddig lehetőség volt magánszakértői bizonyításra. Ha a bizonyító fél magánszakértőt vett igénybe, akkor az ellenfél is nagy valószínűség szerint magánszakértőt vett igénybe, így a gyereket már kétszer hallgatta meg szakértő, amennyiben a két szakvélemény a szakkérdésben ellentétes volt, akkor kirendelt szakértő alkalmazására is sor került a perben. Adott esetben egy gyermeket három alkalommal meg kellett hallgatni. Ez nyilvánvalóan nem a kiskorú gyermek érdekét szolgálja, ezért a jogalkotó – elfogadva a szakmai szervezetek javaslatait – azt a döntést hozta, hogy a családjogi perekben magánszakértői bizonyítást nem lehet igénybe venni, kirendelt szakértői bizonyításra továbbra is lehetőség van. Az osztott perszerkezetet rugalmasítva lehetővé teszi a törvény, hogy előzetes bizonyítás kerüljön lefolytatásra már a perfelvételi szakban. A gyermekvédelmi jelzőrendszer erősítése érdekében, bár a gyermekvédelmi törvény tartalmazza, de Pp. is rögzít a bíróság számára jelzési kötelezettséget. **Dr. Wopera Zsuzsa** jelezte, hogy a Pp-ben három területen került sor a bírói eszköztár bővítésére, megerősítésére. Az ideiglenes intézkedések hivatalból történő elrendelése, ami minden olyan esetben indokolt, amikor az eljárás folyamán szükség van arra, hogy a bíróság szabályozza ezeket a kérdéseket. A félnek nem kell erre vonatkozó kérelmet előterjeszteni. Valamennyi családjogi perben példálózóan nevesítésre kerültek olyan esetek, amikor a kiskorú gyermek védelmében különösen indokoltnak látja a jogalkotó, hogy a bíróság ideiglenes intézkedést rendeljen el. A döntés a bíróság kezében van az egyedi eset adott körülményeinek figyelembe vételével. A szülői felügyelet gyakorlása iránti perben bevezetésre került egy speciális bizonyítási szabály. Amennyiben a bíróság azt észleli, hogy a fél által indítványozott bizonyítás a gyermek érdekeivel ellentétes, akkor azt köteles mellőzni és köteles hivatalból bizonyítást lefolytatni. Hogy ez eredményes tudjon lenni, lehetővé teszi a Pp. módosítás a bíróság a félként eljáró szülőt és a gyermeket klinikai szakpszichológus szakértői vizsgálaton való részvételre kötelezhesse. Ennek lehet

egy családterápiás célokat szolgáló vonulata is, de a jelenlegi jogszabályi környezetben bizonyítási cselekményként tudják értelmezni. Ez alkalmas arra is, hogy megalapozzon egy hivatalbóli ideiglenes intézkedést vagy a jelzőrendszer beindítását. A Pp. módosítás nevesíti a kapcsolattartási pereket a családjogi perek között, önálló szabályok kerültek bevezetésre a kapcsolattartás szabályozása, a kapcsolattartás megvonása, a kapcsolattartás korlátozása és a kapcsolattartás megváltoztatása iránti perek tekintetében. A kapcsolattartás megváltoztatása önálló keresetként is indítható, míg a kapcsolattartás szabályozása, megvonása, korlátozása csak szülő felügyelettel kapcsolatos perben kapcsolt keresetként. Folyamatban van egy törvényjavaslat az Országgyűlés előtt (T/13644. az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról), ami a Ptk. IV. könyv 181.§ 4) bekezdését akként módosítja, hogy amennyiben a kapcsolattartás kérdésében bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatása iránti perek is a bíróság hatáskörébe fognak tartozni. Ez azokban a kapcsolattartási perekben lesz alkalmazandó, ahol a kapcsolattartás szabályait érintő döntés 2021. január 1-ét követően kerül meghozatalra. A személyi állapotot érintő perek körében kiemelte, hogy a gondnokság alá helyezési perekben a törvény a fogyatékossgal élő személyek jogait fokozottan védő szabályokat vezetett be, amelyekre évtizedek óta nem került sor. A gondnokság alá helyezési vagy a gondnokság megszüntetése, módosítása iránti perben megszüntette a lehetőséget, hogy a gondnokság alá helyezendő személyt az elmeállapota megfigyelése céljából hosszabb ideig tartó szakértői vizsgálatra beutalja. És a legminimálisabba korlátozza azt a lehetőséget is, amikor a gondnokság alá helyezendő személy elmeállapota megfigyelése céljából vagy a tárgyaláson való meghallgatása céljából elővezessék. Ha van már gondnoka vagy ideiglenes gondnoka, akkor a gondnok kell, hogy gondoskodjon a gondnokság alá helyezett személy tárgyaláson vagy szakértői vizsgálaton való megjelenéséről. Ha ennek ellenére sem jelenik meg ez a személy a szakértői vizsgálaton vagy a tárgyaláson, akkor ebben az esetben kivételesen kerülhet sor az elővezetésére. Természetesen ezekben a perekben sem lehet a személyes meghallgatástól eltekinteni a megalapozott döntéshez.

3. napirend: Jogalkotási lépések a büntetőjog területén

Dr. Jancsó Gábor büntetőjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkár elmondta, hogy a jogszabály-módosítások előkészítése során az Igazságügyi Minisztérium célja az volt, hogy egy átfogó, komplex az áldozatok érdekeit szem előtt tartó módosításra kerüljön sor. Ennek következtében az elmúlt időszakban sok területen került sok módosításra. Az emberkereskedelem áldozatainak kizsákmányolása elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi V. törvény három területet érintett. Az első a szabálysértési rendszer átalakításával egyértelművé tette, hogy a gyermekkorúak által elkövetett prostitúciós cselekmények nem valósítanak meg szabálysértést. Ezek a prostitúciós cselekmények dekriminalizálásra kerültek, egyúttal a jogszabály az általános védelmi intézkedések keretében biztosította a lehetőséget, hogy a hatóságok ilyen magatartást tanúsító gyermekkorúakkal kapcsolatban megfelelően tudjanak fellépni. Emellett a törvény az emberkereskedelem tényállását is jelentősen megváltoztatta, törekedve arra, hogy a szabályozás alkalmazkodjon a nemzetközi kötelezettségekhez. A leglényegesebb változás, hogy maga a kizsákmányolás vált büntetendővé, vagyis az, amikor valaki rendszeres előny szerzésére másnak a munkavégzését, egyéb szolgáltatását, vagy jogellenes cselekményét kihasználja, ezzel kapcsolatban hatalmával, vagy egyéb jellegű befolyásával visszaélve, a sértettet ennek elkövetésére rábírja, vagy erre kényszeríti. Az új szabályozás lehetővé teszi, hogy a kizsákmányoláshoz kapcsolódó bűnszegédi vagy előkészületi jellegű cselekmények továbbra is büntetendők maradjanak, valamint azt is, hogy a kizsákmányolás igénybe vevője is büntethető legyen. A törvény harmadik része a gyermekek védelmének büntetőjogi fokozására vonatkozik az emberkereskedelem mellett más, a gyermekkorúak szexuális célú kihasználásával kapcsolatos más esetekben is jelentős szigorítást vezetett be, így a kerítés, a prostitúciós elősegítése és a gyermekprostitúció kihasználása tényállásainak a büntetési tételeit jelentősen megemelte, ezzel is deklarálva a Kormány szigorú büntetőpolitikáját és az ilyen cselekményekkel kapcsolatos zéró toleranciát. A hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény célja a jelenséggel érintett szabályozások felülvizsgálata. Első lépésben a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatban születtek átfogó szabályok. A törvény deklarálta, hogy az emberi élet kioltásával járó, vagy arra irányuló cselekmények, valamint a hozzátartozók sérelmére elkövetett legalább 8 évi szabadságvesztéssel fenyegetett személy elleni

erőszakos bűncselekmények elkövetői esetében kizárt a feltételes szabadságra bocsátás. Annak érdekében azonban, hogy méltánytalan helyzetek ne történhessenek, bizonyos esetekben a bíróság egyedi döntésével a tilalom feloldására kerülhet sor. Bizonyos esetekben, mint a befejezett emberölés esetén ilyen különös méltánylásra sem kerülhet sor. Azokban az esetekben, amelyekben a bíró lehetősége adott, a törvény további eszközöket ad az igazságszolgáltatásnak, annak érdekében, hogy a sértettek védelme a feltételes szabadságra bocsátás esetén is biztosított legyen. Ennek elsődleges eszköze a pártfogó felügyelet elrendelése, valamint a távoltartásra és az ezen szabályok ellenőrzésére szolgáló technikai eszközökre vonatkozó szabályok bevezetése. A technikai eszközzel való ellenőrzés egy teljesen új eszköz ebben a körben. Ezen kívül a törvény nem kizárólag deklaratív szabályokat tartalmaz, hanem törekszik arra, hogy az ezek végrehajtásával foglalkozó szakemberek is megfelelő eszközöket kapjanak. A pártfogó felügyelőkre vonatkozó szabályok egészültek ki azzal, hogy a munkájuk elvégzéséhez szükséges vizsgálatokat meg tudják tenni, pl. a sértettek és más személyek felkeresésével, felvilágosítás kérésével. Kiegészültek továbbá a büntetés-végrehajtási bírói döntést előkészítését segítő szabályok, annak érdekében, hogy megalapozott, az egyedi esetekre vonatkozó döntéseket tudjanak hozni. Megteremtődött annak is a lehetősége, hogy a büntetés-végrehajtási intézet a gyermekvédelem részére jelzéssel éljen a feltételes szabadságra bocsátást megelőzően két hónappal, valamint a szabadlábra helyezéskor. Ennek célja, hogy a gyermekvédelemnek megfelelő ideje legyen felkészülni arra, hogy a hozzátartozók sérelmére elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt elítélt személy kezelhető körülmények közé kerüljön, pl. a kapcsolattartás ellenőrzött körülmények között történő elrendelésével. A szabadságvesztés felfüggesztése esetén is – nem kötelező jelleggel – bevezeti a törvény a pártfogó felügyelet szabályainak elrendelését, illetve a távoltartás elrendelésének lehetőségét. A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény tartalmazza a már említett jelzési kötelezettséget. A Be. már megalkotásakor is kiemelt figyelmet szentelt a különleges bánásmódot igénylő személyeknek. A 2021. január 1-jétől hatályos új szabály lehetővé teszi, hogy az eljárási cselekményt az eljáró hatóságok igazságügyi pszichológus szakértő, vagy a gyermekvédelemről szóló törvény szerinti szolgáltatást végző szaktanácsadó közreműködésével hajtsák végre. A Barnahus-módszer alkalmazásának bevezetése biztosítja a sértett, elsősorban a gyermekkorú és szexuális bűncselekmények áldozatainak vizsgálatát a büntetőeljárásban, hogy már ne is a hatóságok legyenek azok, akik közvetlenül kapcsolatba lépnek egy eljárási cselekmény során a sértettel, hanem gyermekvédelmi szakemberek, akik egyértelműen tudják kezelni a helyzetet és biztosítani az áldozatok védelmét. A veszélyhelyzet alatt jogalkalmazói visszajelzések alapján az ideiglenes megelőző távoltartás, vagy távoltartás esetén került konfliktusba a járványügyi intézkedésből fakadó adott helyen történő tartózkodás kötelezettsége, vagy egy adott hely elhagyásának a kötelezettsége. A kapcsolattartásra és a távoltartásra a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó eltérő intézkedésekről szóló 176/2020. (V. 4.) Korm. rendelet úgy oldotta fel a konfliktust, hogy elsődlegességet biztosított az emberi élet védelmének, vagyis ha a távoltartásra vonatkozó hatósági döntés megszületik, akkor az adott helyszínt el kell hagynia az elkövetőnek. A Korm. rendelet biztosította továbbá, hogy aki önerőből erről gondoskodni nem képes, az milyen módon kaphat szállást. A jogszabály biztosította azt is, amennyiben a bántalmazott úgy dönt, hogy önkéntes akaratából el kívánja hagyni a lakhelyét, azt milyen módon tudja támogatni a hatóság. A veszélyhelyzet megszűnését követően a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény rögzítette ezeket a szabályokat, amelynek hatályát az Országgyűlés 2021. június 30-ig meghosszabbította. **Dr. Jancsó Gábor** a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló T/13954. számú törvényjavaslat előzményei kapcsán elmondta, hogy a sértetteket érintő polgári peres eljárások gyorsítására került sor. Ez a módosítás lehetővé tette a sértettek számára a polgári peres eljárásokban, amennyiben büntető eljárásban meg nem ítélt polgári jogi igény van, akkor egy egyszerűbb eljárásban érvényesíthessék az igényüket. A törvényjavaslat elsősorban a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárásokra vonatkozik, de kiterjedt szabályrendszer érinti a sértetti igényérvényesítés segítését, az áldozat minél szélesebb körű kártalanításának lehetőségét. Átalakítja a sértettre vonatkozó, a büntetőeljárás keretében alkalmazható polgári jogi igény elbírálására vonatkozó szabályokat. Ennek értelmében elfogadhatja a sértett a bíróság által megállapított bűncselekménnyel okozott kár összegét, az elkövetőként megállapított személyt, tehát ezek az adatok, amelyek a feljelentéskor a sértettől még nem elvárhatók, automatikusan bekerülnek a polgári jogi igénybe. Lehetőséget biztosít a jogszabály

arra is, hogy a terhelt fogadhatta el a sértett által megjelölt kártérítési igényt. Ez biztosítja továbbá azt is, hogy korábban polgári jogi eljárásban nem érvényesíthető sérelemdíj megítélésére is sor kerülhet a jövőben a büntetőeljárás keretei között. A módosítások célja, hogy a párhuzamos eljárások csökkenjenek. Ugyancsak a sértettek igényérvényének érvényesítését segíti elő a törvényjavaslat végrehajtási eljárással kapcsolatos egyszerűsítése. Ezzel a sértettek minden további erőfeszítés nélkül képesek lesznek arra, hogy a végrehajtás keretei között érvényesítsék a megítélt igényt. Az áldozatsegítés keretében kezdeményezett módosítás alapján eltörlésre került a rászorultsági feltétel és így könnyebbé válik az áldozatsegítés lehetőségének az alkalmazása. **Dr. Jancsó Gábor** hangsúlyozta, hogy a jogalkotó rendszerszintű, átfogó felülvizsgálatra törekedett a büntetőeljárás törvények módosítása kapcsán, és mindegyik esetében az volt a cél, hogy a áldozatok védelme és az igényérvényesítésük minél inkább biztosított legyen.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy az előadások után lehetőség van az eszmecserére, és észrevételeiket írásban is megtehetik a résztvevők.

Mikesy György, a Fáy Károly Hallássérült és Fogycékos Személyek Egyesületének képviselőjében írásban küldte meg észrevételét:

Korábban említette, hogy akkor is voltak és most is vannak, főleg a pandémia idején problémák a jogi érvényesítés kapcsán az eljárás időbeli korlátozottsága miatt, amikor előírják a peres ügyben való jogi képviseletet. Így megadott határidőn belül nagyobb bizonyosság az, hogy nem tudnak hozzáférni a jogi képviselethez, négy okból. Egyrészt az ügyvédek leterheltsége miatt nem mindenki vállalja el a peres ügyben való képviseletet. Másrészt az ügyvédekhez való hozzáférés hiánya és/vagy hátrányos anyagi helyzet miatt pártfogó jogi képviselet adminisztrációja túlszalad a megadott határidőn. Harmadrészt mindezeket tetézi az érintettek alacsony szintű érdekvédelmi képessége, illetve negyedrészt a kommunikációs akadályozottságuk. Tehát az eljárás jogi szabályozása tovább „termeli” az áldozatokat, de úgy, hogy áldozatból jogilag hátrányos helyzetű áldozatokká válnak. Hiszen a jogi szabályozás nem alkalmazkodik az áldozatok életviteléhez, azaz nem felhasználó és áldozat barát, illetve nem fogyatékos barát. Javasolta, hogy ebben az irányban történjenek módosítások. Azaz minden eljárás elején, az érintettel való konzultáció után meg kell állapítani a lehetséges eljárás menetét, anélkül, hogy megsértene a jog előtti egyenlőség elvét és az előnyben való részesítés itt is érvényesülne, ha peres eljárás a jogszabályokkal való összefüggésben van, pl. foglalkoztatottság.

Nógrádi Noá a PATENT Egyesület képviselőjében érdeklődött, hogy vannak-e az állami áldozatsegítési szolgáltatások eredményességének és eredményességük fejlődésének nyomon követésére alkalmas statisztikák, különös tekintettel az újonnan nyílt áldozatsegítő központok kihasználtságára vonatkozóan esetítípus szerint lebontva, amelyek hozzáférhetőek a civil szervezetek számára is. Megkérdezte továbbá, hogy hozzáférhető-e valamilyen statisztika, amely mutatja, hogy hányszor rendeltek el ideiglenes megelőző, vagy rendes távollattást 2020-ban, különösen a veszélyhelyzet idején.

Jósa Bálint a Szubjektív Értékek Alapítvány képviselőjében jelezte, hogy a 2020 tavaszán elrendelt első veszélyhelyzet idején a kijárási korlátozások alól kivételt képezett a kapcsolattartás. A második félévben kihirdetett veszélyhelyzetben ez a kivétel nem szerepel, ugyanakkor a közös felügyelet alatt álló gyermekek esetében megnehezíti azon joguk gyakorlását, hogy mindkét szülővel tartsák a kapcsolatot. Megkérdezte, hogy a kivételek közé a munkavégzéshez hasonlóan bekerülhetne-e a kapcsolattartás is.

Bethlen Anna a Magyar Női Érdekvédelem Szövetség képviselőjében üdvözölte a szülői felügyeleti joggal kapcsolatos visszaélések elkerülése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor elmondta, hogy az eljárás elindulását követően sokáig eldöntetlen a szülői felügyeleti jog. Ez alatt az idő alatt sem a gyermekvédelmi intézményrendszer, sem a rendőrség nem tud fellépni annak érdekében, hogy megszüntesse a gyermeknek az egyik szülő általi elzárását a másiktól. Javasolta, hogy ebben a kérdésben is induljon meg a gondolkodás, hogy ez idő alatt is biztosított legyen a gyermeknek a kapcsolattartása mindkét szülővel. **Nógrádi Noá** statisztikai adatokkal kapcsolatos

kéréséhez csatlakozva javasolta továbbá, hogy az összes személyre vonatkozó adatot nemek szerinti bontásban is el lehessen érni. Ez minden igazságszolgáltatással, bűncselekményekkel, gyermekelhelyezéssel stb. kapcsolatos adatra vonatkozzon.

Dr. Kiss Csaba az Apaszív Egyesület képviselőjében a polgári perrendtartással, a gyermekelhelyezési és kapcsolattartási ügyekkel kapcsolatban jelezte, hogy nem lehet magánszakértőt igénybe venni. Fontosnak tartanak, ha mindkét felet ugyan azok a jogok illetnék meg a perek során és a perek lezárását követően is, és így nem lenne szükség szakértőkre. Úgy, hogy nem lehet magánszakértővel a nyilvánvaló szakértői hibákat észrevételezni. Az Egyesület által ismert sok esetben nem adják ki a vizsgálati adatokat, nem lehet ellenőrizni, hogy miért születtek olyan szakértői vélemények, amelyek a tényekkel ellentétesek. Hatályban van az a két rendelet, ami a szakértői kompetenciákat és a képzettségi feltételeket rögzíti. Jelenleg olyan szakértők, akik csak felnőtteket vizsgálhatnak, vizsgálnak gyermekeket is. A szakértői vélemények megpecsételik az ügyet és a bíró nem tud semmit tenni. A polgári perrendtartás egyre inkább ebbe az irányba mozdul. Az Egyesület álláspontja szerint külön kellene venni a szakértői kompetenciát, de ezt a Kúria rendszeresen visszautasítja az esetjogában. Az ideiglenes intézkedés tekintetében elmondta, hogy korábban is volt rá lehetőség, de kérelemre működött. Megköszönte, hogy a hivatalbóli elrendelés lehetőségét megteremtették. Olyan jogszabályi környezetet lenne szükséges teremteni, hogy a gyermekek jogtalan elzárása a másik szülőtől ne valósulhasson meg, együttműködési kötelezettség legyen a szülők között. A kapcsolattartási perek kapcsán hangsúlyozta, hogy dupla bizonyítási teher van ma Magyarországon ezen a téren és érdemben nem lehet változtatni kapcsolattartást. Fontosnak tartják, hogy a kapcsolattartás, mint alapvető emberi jog megvalósulhasson, ha már nincs osztott nevelés. Külföldi példák azt mutatják, ha együttműködési kényszer van a szülők között, akkor megszűnnek a peres eljárások, mert nincs értelme perre vinni az ügyet.

Sándor Bea a Háttér Társaság és a Magyar LMBT szövetség képviselőjében jelezte, hogy nem a napirenden szereplő témák kapcsán szeretne felszólalni, de a Kormány családpolitikai intézkedéseivel kapcsolódóan. Az ülés előtti napon jelent meg egy tanulmány, ami a Kormány és a szélső jobboldali szervezetek között szimbiotikus kapcsolatot elemzi és a megosztottság növeléséről, jogkorlátozó intézkedésekről van benne szó, ami kapcsolódik az LMBT jogokhoz. A tanulmány szerint a Kormány egyre inkább szélső jobboldali témákat vesz át és ez kapcsolatban van azzal, amilyen intézkedések születtek az LMBT embereket érintően. A Kormány intézkedései arra irányulnak, hogy azonos nemű szülők ne fogadjanak örökbe gyermekeket, hogy az iskolákban a pedagógusok úgy érezzék, nem lehet szó semmilyen kontextusban LMBTQI témákról, még akkor sem, ha homofób, transzfób erőszakot kellene kezelniük. Pedig látszik a Háttér Társaság kutatásaiból, hogy nagy segítséget jelent a zaklatott gyermekek számára, ha legalább egy pedagógus kiáll mellettük. Orvosokkal készült interjúk mutatják azt, hogy kilátástalan az interszex gyerekek helyzete azzal, hogy a születési nemet hat hétig kell regisztrálni, ami a későbbiek során nem megváltoztatható adat. Az interszex gyermekek esetében legalább egy-két év a nemük meghatározása, ha a kromoszómák státuszát próbálják meghatározni. Ennek következtében felesleges műtétek várnak ezekre a gyerekekre. **Sándor Bea** történelmi és morális tévedésnek, bűnnek gondolja azt, hogy meggátolják a kirekesztett embereknek segítséget nyújtók munkáját, az információ áramlásának akadályozását, meggátolják, hogy a minden szempontból alkalmas azonos nemű párok gyermeket örökbe fogadhassanak. Álláspontja szerint ezek az intézkedések nem következnek a kereszténység alapjaiból.

Debreczy Eszter a NANE Egyesület képviselőjében üdvözölte a Pp. módosítását a szakértői vélemények tekintetében, mivel így nem a bírónak kell döntenie két egymással ellentétes vélemény között úgy, hogy nem részesült képzésben a családon belüli erőszak jeleiről. Hangsúlyozta a szakértők képzésének fontosságát a párkapcsolati erőszak jelei tekintetében, hogy az adott szakvélemények megfeleljenek a valóságnak. Ezt a képzést próbálják úgy értelmezni, mintha elfoglaltság lenne a nők felé, ugyanakkor egy jól képzett szakértő három dolgot teljes bizonyossággal meg tud állapítani. Nevezetesen, hogy van-e szó családon belüli erőszakról, vagy sem, amennyiben igen, ki a bántalmazó és ki a bántalmazott fél.

Dr. Völner Pál Sándor Bea felvetéseire reagálva hangsúlyozta, hogy szélső jobboldali retorika és irányzat a kormányzaton belül nem volt, nincs, nem is lesz. Az ilyen pártok tevékenysége soha nem emelkedhet a kormányzó pártok sorába. Sajnálatát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy orvosi szakvéleményeket politikai színben akarnak feltüntetni. Az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport 2020. december 11-ei ülésén tárgyalta az említett kérdéseket, és amikre az ülésen nem hangzott el válasz, a későbbiekben részletes írásos válasz fog menni. Kérte, hogy a tematikus munkacsoportok a továbbiakban is a politikától mentesen működjenek.

Dr. Hajas Barnabás igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkár **Nógrádi Noá** statisztikákkal kapcsolatos kérdésére reagálva elmondta, hogy korábban kizárólag arra vonatkozó adat gyűjtésére került sor, hogy az áldozatsegítő központok hány ügyféllel kerültek kapcsolatba. Az Igazságügyi Minisztérium is észlelte, hogy részben az áldozatsegítő központok fejlesztésének, részben pedig módszertani változásoknak köszönhetően, szükséges lesz más adatok gyűjtése is, ennek érdekében megkezdődött a statisztikai rendszer átdolgozása. A mennyiségi szempontok mellett minőségi szempontok is érvényesülni fognak. Statisztikai adatgyűjtés lesz arra vonatkozóan is, hogy milyen ügyben, milyen segítséget vesznek igénybe az érintettek. A módszertani változás kapcsán **dr. Hajas Barnabás** kiemelte, hogy az opt-out rendszer bevezetését megelőzően 2020 nyarán álltak át az áldozatsegítő szolgálatok az ún. felkereső típusú áldozatsegítő rendszerre. Ennek érdekében, ha bármilyen információt szereznek az áldozattá válásról, akkor a kollégák felkeresték az áldozatokat és családjaikat és felajánlották számukra a szükséges segítséget. Jellemzővé vált a lelki segítségnyújtás és pszichológus igénybevétele. November elejéig az áldozatsegítő szolgálatok ügyfélszáma 12.000-13.000 volt, figyelembe véve, hogy csökkent az állampolgárok állami szervekkel történő találkozása a vírus elleni védekezés következtében. A jövőben megismerhető lesz, hogy milyen bűncselekmény típusoknál, milyen segítségnyújtásra kerül sor, illetve esetmegbeszélésekre is lesz lehetőség a módszertani változás következtében. A távortartással kapcsolatos statisztikák kérdése legalább három szervet érint, nevezetesen a bíróságokat, a közigazgatási hatóságokat és a rendőrséget. Jelenleg a távortartásra vonatkozóan az Igazságügyi Minisztériumnak nincs információja. A **Jósa Bálint** javaslatát a Rendkívüli Jogrendi Szabályozási Akciócsoport következő ülésén felvetik. A tavaszi kijárási korlátozás az egész napra vonatkozott, ez egy lényegi eltérés a második félévben bevezetett kijárási korlátozástól, de megvizsgálják, hogy a javaslatot hogyan lehet megfelelően kodifikálni. **Bethlen Anna** statisztikai adatkérésére vonatkozóan jelezte, hogy megvizsgálják, melyek azok az adatok, amelyek rendelkezésre állnak statisztikai adatként és ezek közül melyek azok, amik átadhatók úgy, hogy ne vonatkozzanak személyes adatokra, ne legyen azonosítható az érintett személy. **Kiss Csabának** a szakértői kompetenciákra vonatkozó kérése tekintetében **dr. Hajas Barnabás** jelezte, hogy az Igazságügyi Szakértői Kamara több kérdésben dolgozik azon, hogy elkészüljön a módszertani levél, ami egy lényegi változást jelent. Ezen kívül a szakértői névjegyzékben szereplő különböző szakterületekkel összefüggésben nem csak a gyermekek vizsgálatára vonatkozóan volna igény nagyobb számú szakértőre, ezért folyamatosan vizsgálja a Minisztérium annak a lehetőségét, hogy hogyan lehetne a szakértői kört bővíteni, és hogyan lehet minél inkább biztosítani a gyermekek gondoskodáshoz való jogának érvényesítését a különböző eljárásokban. Ez szorosan összefügg a tisztességes eljáráshoz való joggal.

Dr. Wopera Zsuzsa Mikesy György észrevételei kapcsán hangsúlyozta, hogy a családjogi perekben a jogi képviselő nem kötelező. Az eljárások menete bonyolult, ugyanakkor a Minisztérium arra törekszik, hogy a jogi szabályozás egyszerűsödjön. A jogszabály-módosítások során figyelemmel volt a jogalkotó az ENSZ Fogyatékosággal Élők Jogairól Szóló Egyezményére, tekintettel arra, hogy közel 60.000 gondnokság alá helyezett személy él Magyarországon. Ha jogi képviselő nélkül jár el valamelyik fél, a beadványait az arra rendszeresített nyomtatványon tudja benyújtani, ha ez problémát okoz számára, akkor nyilatkozatait meg tudja tenni szóban a bíróságon, és ebben az esetben a bíróság a perbeli jogairól, kötelezettségeiről és az eljárás menetéről rövid tájékoztatást köteles nyújtani számára. A Pp. novella ezt azzal egészítette még ki, hogy ilyen esetben hiányos beadványról van szó, akkor nem hiánypótlásra fogja felhívni a bíróság a felet, hanem maga elé idézi és személyes meghallgatás keretében tájékoztatja, hogy hogyan tudja a hiányokat pótolni. **Mikesy György** figyelmébe ajánlotta a közvetítés lehetőségét, mivel a Pp. módosítás értelmében, ha egy egyezségi kísérletre idézést kér a fél a bíróság előtt, és az egyezség nem jön létre, akkor kérhetik ennek a

szüntetését és bírósági közvetítőt vehetnek igénybe, ami ingyenes. **Bethlen Anna** felvetése kapcsán jelezte, hogy igyekeztek olyan szabályokat beiktatni, amelyek gyorsítják a családjogi pereket, amelyekre a napirendet felvezető előadásában is kitért. A 2018-as statisztikák szerint leginkább a szülői felügyelettel kapcsolatos perek húzódnak el. 2019-ben olyan új szabályok kerültek bevezetésre, amelyek gyorsítják a pereket, de ha ennek ellenére is elhúzódnak, akkor az ideiglenes intézkedések elrendelésére van lehetőség. Ez az az eljárásjogi intézmény, amely a szabályozandó élethelyzetekre megoldást tud adni mindaddig, amíg a végleges döntés meg nem születik. A jogalkotó annál többet nem tud tenni, minthogy előírja, ha beérkezik egy ideiglenes intézkedés iránti kérelem, akkor haladéktalanul, de legkésőbb 8 napon belül intézkedni kell. A családjogi perekben ez a lehetőség hivatalból biztosított. Eddig is lehetőség volt a hivatalbóli bizonyításra és elrendelésre, de egy példálózó felsorolás került be a törvénybe minden egyes pertípusban, hogy előtérbe kerüljön ennek a jogintézménynek a fontossága. Azzal, hogy a kapcsolattartási perek és a szülői felügyelettel kapcsolatos perek mint személyállapotú perek nevesítésre kerültek a Pp-ben, nem kizárólag az a néhány szabály vonatkozik rá, ami az adott fejezetben, pl. XXXV. fejezetben látható, hanem a személyállapotú perek közös szabályait is alkalmazni kell. A joggyakorlatban nem gyakoriak az ideiglenes intézkedések, de ezt a jogalkotó nem tudja megoldani, ezen csak a joggyakorlat tud változtatni. **Dr. Kiss Csaba** észrevételei kapcsán **dr. Wopera Zsuzsa** jelezte, hogy a Pp. kodifikációja során is megosztott volt a kodifikációs bizottság abból a szempontból, hogy meg lehet-e engedni a személyállapotú perekben a magánszakértői vélemények felé a nyitást. Egyértelműen a gyermekek kímélete érdekében született meg az a döntés, hogy ne legyen lehetőség a magánszakértői bizonyításra. Szakértői bizonyításra történő indítvány benyújtására továbbra is van lehetőség és a fél a bíróság által kirendelt szakértőt vehető igénybe. Ha a szakértő véleménye aggályos, akkor újabb szakértő kirendelésére kerülhet sor, és a peres fél maga vehet igénybe magánszakértőt, de a bíróság szakértői véleményként ezt nem fogja figyelembe venni, bizonyító erő nem fog hozzá kapcsolódni, ugyanakkor egy olyan egyéb bizonyíték lesz, amit a bíróság a perben mérlegelése körébe vonhat. Nem áll rendelkezésre statisztika arra vonatkozóan, hogy a kapcsolattartás megváltoztatása iránti perek mennyiben eredményezik a korábbi kapcsolattartásról szóló szabályozás megváltoztatását, de ezek nagyon gyakori perek. Ennek kapcsán a gyámhatóság és a bíróság közötti munkamegosztás és kettős hatáskör csökkentése volt a cél. **Dr. Wopera Zsuzsa** elmondta, hogy a NANE Egyesület észrevétele megerősíti abban, hogy a magánszakértői bizonyítás kizárása jó döntés volt, a családon belüli erőszakot és a gyermekekkel kapcsolatos erőszakos cselekményeket a bírónak kell észlelni és neki kell megtenni a megfelelő lépéseket, a gyermekvédelmi jelzőrendszert bekapcsolni. A szülők gyermekkel együtt való klinikai szakpszichológushoz küldése is azt fogja előmozdítani, hogy ezek az esetek jobban feltárhatók legyenek, és megalapozottabb döntés születessen.

Dr. Jancsó Gábor a fogyatékkal élő személyek vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a Be. kiemelt feladatként kezeli a büntető eljárásban ezen személyek segítségét, ők a törvény erejénél fogva különleges bánásmódot igénylő személyek, egyedi elbírálásra, egyedi kezelésre jogosultak. Ezen kívül a közérthetőség fontos feladatként van meghatározva a hatóság számára. A távoltartással kapcsolatban hozzátette, hogy a Be. a feltételes szabadságra bocsájtáshoz kapcsolódó újfajta távoltartás anyagi jogi szabály 2020 őszén lépett hatályba, az alkalmazására vonatkozó statisztikai adatokra még várni kell. A visszaható hatály tilalmára tekintettel ezek a szabályok az azóta elkövetett bűncselekmények vonatkozásában lesznek fő szabály szerint alkalmazhatóak.

Dr. Kiss Csaba megerősítette, hogy ezek a perek jogi keretekbe csomagolt emberi döntéseket igényelnek, de jogi megoldásokat kell keresni. Jó a Pp. ilyen jellegű feszítése a határidőkkel, de az a következetes gyakorlat, hogy nem nyúlnak hozzá szívesen ingatlan bérleti perekben, gyermekügyi perekben, elhelyezésben, kapcsolattartásban. Amíg nincsen eldöntve a szülői felügyeleti jog, hogy ki alkalmasabb. Ha mindenki alkalmas, akkor nem lehet megosztani őket. Külföldön együtt kell működniük. Ideiglenes intézkedés az ún. bírói gyakorlatra adnak kapcsolattartást, ami a gyerek életkorától függően szombat, vasárnap, azzal megpecsételik a perben való hatékony fellépés lehetőségét. Az ideiglenes intézkedés egy – akár erőszakkal – különélővé váló szülőnek azzal egyenlő, hogy elveszíti a gyermekét. Anyagi joggal kellene ezt áthidalni, nem az eljárásjoggal. Érti a magyar álláspontot, ismeri a Kúria állásfoglalását. De működik, Szlovákiában és Belgiumban együtt kell működniük a szülőnek a gyerek érdekében. Ha szakemberi kivizsgálással ez megtörténhet, akkor

nem kell tönkretenni a családot jogi eszközökkel. A jelenlegi gyakorlatban kéthetente hétvégi apukákat, anyukákat gyártanak, és ezzel elveszik az érdemi alperesi pozícióban történő igényérvényesítést.

Dr. Völner Pál megjegyezte, hogy a felvetéseket megértették és a szakterületek részére megküldik.

Debreczy Eszter hangsúlyozta, hogy a képzés fontossága mellett foglalt állást, a magánszakértő kizárása különösen indokoltá tette az amúgy is indokolt szakértői képzést. Még korai megítélni, hogy ez valóban segíti-e az áldozatoknak.

Nógrádi Noá üdvözölte, hogy felismerésre került, hogy jó lenne részletesebben gyűjteni az áldozatsegítő szolgáltatások igénybe vételével kapcsolatos adatokat ügytípus és a különös igényre számot tartó szolgáltatások szerint. Lehet majd követni, hogy az infrastruktúra bővülése és az opt-out rendszerre történő átállás mennyiben növeli az áldozatok segítségkérésre való hajlandóságát vagy akaratát. A nemek szerint bontott statisztikák kérdésében felmerült anonimitással kapcsolatos aggodalom tekintetében jelezte, hogy a nemzetközi gyakorlatban látható, hogy sok ország meg tudja oldani a nemre bontott statisztika gyűjtését a személyes adatok megóvása mellett. Felajánlotta az Egyesület segítségét ebben a témában. Megjegyezte, hogy a szakértők számának szűkösségével a minőségbiztosítás problémája is felmerül. Felvetette, hogy az adott ügytípusokra képzett szakértők felosztása jó irány lehetne. Specifikálni kell a kirendelhető szakértői kört, nekik legyen megfelelő képzési hátterük. Ezzel elkerülhető lenne, hogy például a kirendelt szakértő azt a véleményt állítsa ki gyerekkori szexuális visszaélés áldozatairól, hogy mivel a gyermekek életében rendszeres volt a szexuális visszaélés, megszokták, ezért az nem jelenet nekik traumát.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy a tanácskozáson sikerült áttekinteni az elmúlt év eredményeit, megköszönte a résztvevők hozzájárulását. Ezen a területen folyamatosan monitorozni kell. Sok véleményben elhangzott a hatóságok együttműködésének, valamint az emberi tényezőnek a fontossága. További hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Szabó-Princz Viktória csoportvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM; Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos, IM, Dr. Jancsó Gábor büntetőjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkár, IM; Környei László Éva kabinetfőnök, Parlamenti Államtitkári Kabinet, IM

Jóváhagyta: Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár, IM; Dr. Hajas Barnabás igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkár, IM